

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

I. volebné obdobie

Číslo: 315/1996-sekr.

339

Z á k o n

Národnej rady Slovenskej republiky z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, vrátený prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky

Materiál obsahuje:

1. List prezidenta Slovenskej republiky z 15. februára 1996
2. Rozhodnutie prezidenta Slovenskej republiky z 15. februára 1996 číslo 20-113/96 o vrátení zákona z 2. februára 1996 spolu s
uznesením vlády Slovenskej republiky z 13. februára 1996 č. 110 k návrhu na požiadanie prezidenta Slovenskej republiky o vrátenie zákona z 2. februára 1996 a pripomienkami vlády, uvedenými v prílohe tohto uznesenia
3. Schválený zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému

Bratislava február 1996

Prezident Slovenskej republiky

Bratislava 15. 2. 1996

Číslo: 20-113/96

Vážený pán predsedu,

podľa čl. 87 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, v lehote ustanovenej v čl. 102 písm. n) Ústavy a na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky z 13. februára 1996 č. 110 vraciam Národnej rade Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie zákon z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému.

Vrátenie zákona odôvodní v orgánoch Národnej rady a na schôdzi Národnej rady podpredsedníčka vlády K. Tóthová.

S pozdravom



Vážený pán

Ivan Gašparovič

predseda Národnej rady

Slovenskej republiky

Bratislava

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	
Dátum:	15 -02- 1996
Číslo:	315/96
Predchádzajúce číslo:	Prílohy:

Prezident Slovenskej republiky

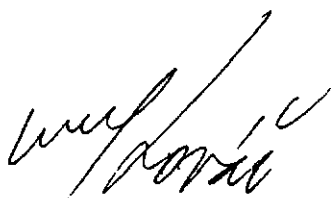
Na rokovanie Národnej rady
Slovenskej republiky

Číslo: 20-113/96

R o z h o d n u t i e **prezidenta Slovenskej republiky**

o vrátení zákona z 2. februára 1996 o nemorálnosti
a protiprávnosti komunistického systému

Predkladá:



Michal K o v á č
prezident Slovenskej republiky

Bratislava 15. februára 1996

Na rokovanie Národnej rady
Slovenskej republiky

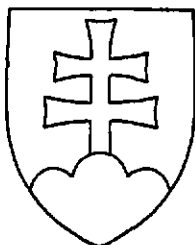
Podľa čl. 87 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému.

Uznesenie vlády Slovenskej republiky z 13. februára 1996 č. 110 a prílohu k tomuto uzneseniu, ktoré sú v zmysle článku 87 ods. 4 Ústavy súčasťou môjho rozhodnutia, pripájam.

V súlade s cit. uznesením vlády Slovenskej republiky vrátenie zákona odôvodní v orgánoch Národnej rady i na schôdzi Národnej rady podpredsedníčka vlády K. Tóthová.

Bratislava 15. 2. 1996

Michal K o v á Ľ
prezident Slovenskej republiky



UZNESENIE
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

k návrhu na požiadanie prezidenta Slovenskej republiky, aby vrátil zákon Národnej rady Slovenskej republiky o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému Národnej rade Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie

Číslo uznesenia: 110

Zo dňa: 13. februára 1996

Číslo materiálu: 636/1996

Predkladateľ: podpredsedníčka vlády K. Tóthová

Podnet: iniciatívny návrh

Stupeň utajenia:

Vláda

A. schvaľuje

- A.1. návrh na požiadanie prezidenta Slovenskej republiky, aby vrátil zákon Národnej rady Slovenskej republiky o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému Národnej rade Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie;

B. poveruje

predsedu vlády

- B.1. požiadať v mene vlády prezidenta Slovenskej republiky o vrátenie zákona Národnej rady Slovenskej republiky z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému podľa článku 87 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky z dôvodov uvedených v prílohe tohto uznesenia,

podpredsedníčku vlády K. Tóthovú

- B.2. odôvodniť stanovisko vlády pri opätovnom prerokúvaní návrhu v Národnej rade Slovenskej republiky.

Vykonajú:

predseda vlády
podpredsedníčka vlády K. Tóthová

Na vedomie:

prezident Slovenskej republiky
predseda Národnej rady Slovenskej republiky

Odôvodnenie návrhu na požiadanie prezidenta Slovenskej republiky, aby vrátil zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému Národnej rade Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie

Národná rada Slovenskej republiky 2. februára 1996 prijala zákon o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému. Vláda uplatňuje pripomienky k § 4 a 6 tohto zákona.

1. Pripomienky k § 4:

a/ Podľa ustanovenia § 4 tohto zákona, do premlčacej doby trestných činov sa nezapočítava doba od 25. februára 1948 do 29. decembra 1989, pokiaľ z politických dôvodov nezlučiteľných so základnými zásadami právneho poriadku demokratického štátu nedošlo k právoplatnému odsúdeniu alebo zbaveniu obžaloby. Z uvedeného ustanovenia zákona vyplýva, že odo dňa jeho účinnosti sa spätne oživí premlčaná trestnosť trestných činov, čo je retroaktívne pôsobenie uvedeného ustanovenia.

Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát (čl. 1 Ústavy SR). V právnom štáte musí byť zabezpečená právna istota a zákony nesmú pôsobiť spätne. K základným znakom právneho štátu patrí totiž princíp právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právo. Súčasťou právnej istoty je aj zákaz retroaktivity právnych noriem. Tento zákaz je navyše výslovne daný pre oblasť trestného práva hmotného v čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného

v čase, keď bol čin spáchaný a neskorší zákon sa použije len vtedy, ak je to pre páchatela priaznivejšie. Obdobné ustanovenie obsahuje aj § 16 ods. 1 Trestného zákona. V danom prípade však ustanovenie § 4 uvedeného zákona pre osoby, ktoré sa dopustili trestných činov, nie je priaznivejšie. Preto takéto spätné oživenie trestnosti možno považovať za retroaktivitu. Na základe uvedeného vláda zastáva názor, že § 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému nie je v súlade s čl. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky.

b/ Navyše § 4 nediferencuje trestné činy, na ktoré by sa malo toto ustanovenie vzťahovať.

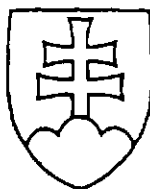
2. Pripomienky k § 6 zákona:

V § 6 zákona nie je definovaný pojem "odporca komunistického režimu", ani pojem "perzekúcia", ktoré sú základnými pojmovými znakmi tohto ustanovenia. V dôsledku toho je toto ustanovenie právne nejasné a neurčité. Taktiež pojem "náprava krívd" by mal byť nahradený pojmom "zmiernenie následkov spôsobených krívd".

Problematiku, ktorá je predmetom právnej reglementácie v § 6, podľa názoru vlády, nemožno riešiť nariadením vlády ale na jej riešenie treba prijať osobitný zákon.

Vychádzajúc z uvedených dôvodov sa vláda uzniesla požiadať prezidenta, aby podľa čl. 87 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky vrátil zákon Národnej rady Slovenskej republiky z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému v lehote ustanovenej v čl. 102 písm. n/ Ústavy Slovenskej republiky Národnej rade Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie.

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY



ZÁKON

NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 2. februára 1996

o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému

Národná rada Slovenskej republiky vedená snahou vyjadriť mimoriadnu úctu obetiam komunistického systému,

priznať im významný podiel na obnove slobody a demokracie,

uložiť do pamäti národa utrpenie a obete tisícov občanov,

zamedziť, aby nikdy nedošlo k pokusom o obnovu totalitných systémov v akejkoľvek podobe a

uvedomujúc si povinnosť vyrovnáť sa s komunistickým totalitným režimom vyhlasuje, že Komunistická strana

Československa a jej odnož Komunistická strana Slovenska, sú zodpovedné za spôsob vlády v našej krajine v rokoch 1948-1989, a to najmä za cieľavedomé ničenie tradičných hodnôt európskej civilizácie, národných a náboženských práv, za úmyselné porušovanie ľudských práv a slobôd, za justičné zločiny vykonané v politických procesoch, za teror, vykonávaný proti nositeľom iných názorov, než aké zodpovedali učeniu marxizmu-leninizmu, za devastáciu hospodárstva, za zničenie tradičných princípov vlastníckeho práva, za zneužívanie výchovy, vzdelávania, vedy a kultúry k politickým a ideologickým účelom.

Národná rada Slovenskej republiky

vo vedomí, že komunistický režim a tí, ktorí ho aktívne presadzovali,

nedával občanom možnosť slobodne vyjadriť politickú vôľu, nútil ich verejne vyhlasovať svoj súhlas aj s tým, čo považovali za klamstvo a za zločin, a to prenasledovaním alebo hrozbou perzekúcie voči nim samotným i rodinám a blízkym,

porušoval základné princípy demokratického právneho štátu, medzinárodné zmluvy i svoje vlastné zákony;

zneužíval na prenasledovanie občanov mocenské nástroje, a to najmä:

- popravoval, vraždil a žalároval ich vo väzniciach a táboroch nútených prác, pri vyšetrovaní a v dobe žalárovania používal brutálne metódy vrátane fyzického a psychického mučenia,
- zraňoval a usmrcoval občanov pri pokusoch o útek do cudziny,
- násilne zadržoval predstaviteľov, členov cirkví, alebo

náboženských spoločností, v sústredovacom tábore, alebo im ináč obmedzil ich osobnú alebo majetkovú slobodu (zákon č. 267/1992 Zb.),

- násilne vysťahoval občanov v akcii B (§ 3 zákona č. 319/1991 Zb.),
- zabráňoval im v práve slobodne vycestovať do zahraničia a vrátiť sa taktiež späť do svojej vlasti,
- zneužíval ich k výkonu vojenskej služby v Pomocných technických práporoch na neobmedzenú dobu,
- pre dosiahnutie svojich cieľov neváhal páchať zločiny, umožňoval ich beztrestné páchanie a poskytoval neoprávnené výhody a ochranu tým, ktorí sa na zločinoch a perzekúciách podieľali,
- spojil sa s cudzou mocnosťou a od roku 1968 udržiaval uvedený stav pomocou okupačných vojsk; dlhodobo prenasledoval občanov, vedených na osobitných zoznamoch ("čierne listiny"), spolu s ich rodinnými príslušníkmi,

sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

/1/ Režim, založený na komunistickej ideológii, ktorý rozhodoval o riadení štátu a osudoch občanov v bývalom Československu od 25.2.1948 do 17.11.1989 bol odsúdeniahodný.

/2/ Komunistická strana Československa, ako aj Komunistická strana Slovenska bola organizáciou, ktorá nezabránila svojim členom a ich pomáhačom páchať zločiny, a to aj na ľudských právach a slobodách.

§ 2

/1/ Odpor občanov proti komunistickému režimu,

prameniáci v demokratickom presvedčení, prejavujúci sa odbojom, pomocou prenasledovaným, alebo inou činnosťou vo vnútri štátu, alebo v zahraničí samostatne alebo v spojení s demokratickou mocnosťou, bol legitímny, morálne oprávnený a je hodný úcty.

/2/ Každému, kto bol komunistickým režimom nespravodlivo postihnutý, prispel k jeho pádu a k znovunastoleniu demokracie na Slovensku a nepodieľal sa na zločinoch komunizmu, patrí vďaka.

§ 3

Vo vstupnej hale Národnej rady Slovenskej republiky sa umiestni pamätná tabuľa s textom: "Účastníci protikomunistického odboja sa zaslúžili o pád komunistického režimu a o znovunastolenie demokracie na Slovensku. Patrí im za to vďaka.".

§ 4

Do premlčacej doby trestných činov sa nezapočítava doba od 25. februára 1948 do 29. decembra 1989, pokiaľ z politických dôvodov nezlučiteľných so základnými zásadami právneho poriadku demokratického štátu nedošlo k právoplatnému odsúdeniu alebo zbaveniu obžaloby.

§ 5

Súd na návrh zruší, alebo zmierni trest uložený za trestný čin, na ktorý sa nevzťahuje rehabilitácia podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, v znení neskorších predpisov, ak sa preukáže v priebehu konania, že konanie odsúdeného smerovalo k ochrane základných ľudských a občianskych práv a slobôd nie zjavne neprimeranými prostriedkami. Pre účely tohto konania sa primerane použijú

ustanovenia § 4 a nasl. zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii.

§ 6

Vláda sa zmocňuje, aby nariadením napravila niektoré krivdy, spáchané na odporcoch komunistického režimu a na osobách, ktoré boli postihnuté jeho perzekúciami v oblasti sociálnej, zdravotnej a finančnej.

§ 7

Zodpovednosť a spoluzodpovednosť na spáchaných zločinoch je založená na zásade individuálnej zodpovednosti tých, ktorí sa trestných činov dopustili.

§ 8

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

prezident Slovenskej republiky

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

predseda vlády Slovenskej republiky

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
I. volebné obdobie

Číslo: 315/1996-sekr.

339a

S p o l o č n á s p r á v a

všetkých výborov Národnej rady Slovenskej republiky s výnimkou Mandátového a imunitného výboru Národnej rady Slovenskej republiky a Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií štátnych funkcionárov o výsledku prerokovania zákona Národnej rady Slovenskej republiky z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, vráteného prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie v Národnej rade Slovenskej republiky (tlač 339)

Zákon NR SR z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, vrátený prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie Národnej rade Slovenskej republiky prideliť predseda NR SR svojim rozhodnutím č. 792 zo dňa 19.2.1996 na prerokovanie do 8. 3. 1996 všetkým výborom NR SR s výnimkou Mandátového a imunitného výboru NR SR a Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií štátnych funkcionárov. Zároveň určil Ústavnoprávny výbor NR SR ako príslušný skoordinať stanoviská výborov, ktoré majú byť premietnuté v spoločnej správe.

Všetky určené výbory prerokovali návrh v lehote (Výbor NR SR pre financie, rozpočet a menu dňa 12.3.1996) s nasledujúcim výsledkom :

Výbor NR SR pre pôdohospodárstvo, Výbor NR SR pre verejnú správu, územnú samosprávu a národnosti, Výbor NR SR pre zdravotníctvo a sociálne veci, Výbor NR SR pre obranu a bezpečnosť, Zahraničný výbor NR SR, Výbor NR SR pre vzdelanie, vedu, kultúru a šport a Výbor NR SR pre životné prostredie a ochranu prírody neprijali uznesenie o výsledku prerokovania zákona pretože podľa § 48 ods. 1 zákona SNR č. 44/1989 Zb. o rokovacom poriadku Slovenskej národnej rady v znení neskorších predpisov nevyslovila s ním súhlas nadpolovičná väčšina všetkých členov každého výboru.

Ústavnoprávny výbor NR SR, Výbor NR SR pre financie, rozpočet a menu a Výbor NR SR pre hospodárstvo, privatizáciu a podnikanie po prerokovaní zákona NR SR z 2. februára 1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému vyslovili s ním súhlas a odporúčajú NR SR po opätovnom prerokovaní jeho schválenie s pripomienkami, uvedenými v uznesení vlády SR zo dňa 13.2.1996 č. 110 v tomto znení:

1. K § 4

Znenie § 4 upraviť nasledovne:

"§ 4

/1/ Do premlčacej doby trestných činov, trestností ktorých nezanikla, sa nezapočítava doba od 25. februára 1948 do 29. decembra 1989, ak z politických dôvodov nezlučiteľných so základnými zásadami právneho poriadku demokratického štátu nedošlo k právoplatnému odsúdeniu alebo zbaveniu obžaloby.

/2/ Z dôvodov uvedených v odseku 1 nezaniká uplynutím premlčacej doby ani trestnosť trestných činov podľa osobitného predpisu 1/."

Poznámka 1/ pod čiarou znie:
"1/ § 67a Trestného zákona".

Ústavnoprávny výbor NR SR
Výbor NR SR pre financie,
rozpočet a menu
Výbor NR SR pre hospodárstvo,
privatizáciu a podnikanie

2. K § 6

Znenie § 6 upraviť nasledovne:

"§ 6

Zmiernenie niektorých krívd spáchaných na odporcoch
komunistického režimu a na osobách, ktoré boli postihnuté
jeho perzekúciami, upraví osobitný zákon."

Ústavnoprávny výbor NR SR
Výbor NR SR pre financie,
rozpočet a menu
Výbor NR SR pre hospodárstvo,
privatizáciu a podnikanie

Bratislava 21. marca 1996

JUDr. Peter Brňák v.r.
predseda Ústavnoprávneho
výboru NR SR

Ing. Miroslav Maxon v.r.
predseda Výboru NR SR pre
financie, rozpočet a menu

Ing. Roman Hofbauer, CSc. v. r.
predseda Výboru NR SR pre
hospodárstvo, privatizá-
ciu a podnikanie

Ing. Pavel Delinga, CSc. v. r.
predseda Výboru NR SR pre
pôdohospodárstvo

Jozef Rea v. r.
predseda Výboru NR SR pre
verejnú správu, územnú
samosprávu a národnosti

Anton Národa v. r.
predseda Výboru NR SR pre
zdravotníctvo a sociálne
veci

Ing. Imrich Andrejčák v. r.
predseda Výboru NR SR pre
obranu a bezpečnosť

PhDr. Dušan Slobodník, CSc. v. r.
predseda Zahraničného výboru
NR SR

Kamil Haťapka v. r.
predseda Výboru NR SR pre
vzdelanie, vedu, kultúru
a šport

Doc. MUDr. Zora Lazarová, CSc. v. r.
predsedníčka Výboru NR SR pre
životné prostredie a ochranu
prírody